

Een profiel voor de examinator

Welke vereisten zijn relevant? Hoe kan 'toetsbekwaamheid' worden aangetoond? Welke rol kan een BKE vervullen?

Een examinator is verantwoordelijk voor de toetsing van een onderwijseenheid. Bij een module kan dit een meer coördinerende rol betreffen met de eindverantwoordelijkheid voor de wijze waarop de module als geheel wordt getoetst. Een docent die een onderdeel examineert of examinator is voor een mastervak, ontwerpt en construeert een toets, communiceert hierover, neemt deze af, beoordeelt, geeft feedback, analyseert, draagt (mede) zorg voor de registratie en archivering. Essentieel voor de borging van de kwaliteit van het toetsproces is dat de examinator ook evalueert. D.w.z. zelf nagaat of de toetsing op passende wijze gebeurde en de kwaliteit van de toets en de beoordeling op orde was (kwaliteitscriteria: validiteit, betrouwbaarheid en transparantie). De toetsresultaten kunnen tevens gebruikt worden ter evaluatie van het onderwijstraject. '

Welke criteria kun je hanteren bij het benoemen van een examinator?

Criteria waar aan gedacht kan worden:

- inhoudelijke achtergrond (bijv. moet deskundig zijn op een bepaald vakgebied; achtergrond hebben in een bepaalde discipline);
- niveau / graad (bijv. voor het beoordelen in de bachelor is minimaal een master-grad vereist; voor het beoordelen in de master is minimaal een PHD-grad vereist);
- didactische bekwaamheid / toetsdeskundigheid (BKO, BKE, cursus Testing & Assessment gevolgd, aangetoonde toetsdeskundigheid via een screening);
- aanstelling (bijv. dient verbonden te zijn aan de UT);
- ervaring in het (hoger) onderwijs (bijv. dient minimaal X jaar ervaring te hebben als...);
- condities t.a.v. het taalniveau Nederlands en/of Engels.

NB. Voor leden van afstudeercommissies kunnen specifieke regels gelden. Dit kan ook per lid verschillen bij een afstudeercommissie: 1e beoordelaar, 2e beoordelaar e.a. betrokkenen.

NB. Ook voor modulecoördinatoren zouden andere eisen kunnen gelden gezien hun bredere verantwoordelijkheid.

Aandachtspunten:

- Hoe ga je om met docenten die hun BKO of BKE nog niet hebben? Mogen die al meteen toetsen afnemen of bijvoorbeeld alleen onder verantwoordelijkheid van een ervaren, BKO/BKE-gekwalificeerde docent?
- Hoe ga je om met docenten die nu een (voorlopige) ontheffing hebben voor het BKO? NB. Docenten kunnen een *vrijstelling* hebben (dan hebben ze elders al een soortgelijke kwalificatie behaald; dit is gecontroleerd) of een (door de UT voorlopig toegekende) *ontheffing* o.b.v. ervaringsjaren in het hoger onderwijs. In het laatste geval zijn de onderwijskwaliteiten niet expliciet aangetoond. Wat uiteraard niet wil zeggen dat ze niet voorhanden zijn. Het sleutelwoord is "aangetoond".
- Docenten uit andere landen zijn veelal gewend zijn aan andere beoordelingssystemen en mogelijk ook andere wijze van toetsen. Hoe ga je hiermee om (zolang ze nog geen BKO/BKE hebben)?
- Welke rol en regels hanteer je voor (gast)docenten van elders? Externe stagebegeleiders?

Hoe kan toetsbekwaamheid worden aangetoond?

Mogelijkheden hiervoor:

1. Een certificaat Basiskwalificatie Examinering (BKE).
2. Een certificaat Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De competentie "toetsing" vormt een van de aan te tonen competenties. (Of vastgestelde 'vrijstelling voor BKO').
3. Een certificaat of andersoortig bewijs voor het gevolgd hebben van de cursus Testing & Assessment of een soortgelijke cursus en/of meerdere cursussen (elders) op het gebied van toetsing en beoordeling. Dit kan ook een e-learning cursus of mooc zijn bijvoorbeeld (RISBO heeft onlangs een mooc "Assessment in Higher Education" uitgebracht).
4. Een op basis van de kwaliteitscriteria als 'voldoende' beoordeelde toetsing, aangetoond via een screening door een toetsdeskundige.
5. Bekwaamheid bij 'default' of o.b.v. ervaringsjaren: zolang er geen 'tegenberichten' zijn (klachten, negatieve evaluaties e.d.) wordt iemand als zijnde bekwaam verondersteld.

Welke rol kan een BKE vervullen?

In 2013 heeft een expertgroep in opdracht van de Vereniging Hogescholen een voorstel (zie pag. 3) voor een programma van eisen voor een basis- en seniorkwalificatie examinering (BKE/SKE) opgesteld. Dit gebeurde naar aanleiding van het rapport Vreemde ogen dwingen waarin de Commissie Bruijn adviseerde om te komen tot verdere professionalisering van examinatoren. In het voorstel wordt gesteld dat de kwaliteit van examinering op alle fronten toeneemt wanneer docenten zich kwalificeren o.b.v. een BKE of SKE en wanneer hogescholen toezien op het deskundigheidsniveau van hun examinatoren. Docenten/examinatoren spelen immers een cruciale rol in het examen- en toetsproces.

Verderop worden de programma-eisen aangegeven die de expertgroep BKE/SKE destijds voor een BKE heeft opgesteld. Vanaf 2013 bieden vrijwel alle hbo-instellingen een BKE-traject aan. De uitgangspunten van de Expertgroep worden daarbij gevolgd, maar qua inhoud en vorm bestaan er diverse variaties. Hogescholen kende tot voor kort veelal geen BKO-traject. Een soortgelijk traject als het BKO (BDB – Basis Didactische Bekwaamheid) krijgt bij steeds meer hogescholen vorm. Een BKE wordt al dan niet geïncorporeerd.

In het WO is een BKE en SKE nog nauwelijks gangbaar. Voor zover bekend biedt alleen de UT een SKE en de VU sinds kort een BKE en SKE binnen de eigen instelling aan.

Welke functie kan een BKE voor de UT vervullen?

Indien een examencommissie een docent als examinerator wil benoemen, maar deze docent (nog) niet over een BKO-certificaat beschikt, kan een BKE-certificaat aantoonbaar wijzen op een basisniveau aan toetsdeskundigheid. Dit kan handig zijn indien bijvoorbeeld een docent nog maar net is aangesteld en nog aan een BKO-traject bezig is (waar 3 jaar voor staat) of indien een docent (voorlopige) 'ontheffing' heeft gekregen. Een BKE kan ook als 'zwaardere' eis gelden voor doelgroepen die vanuit hun functie een wat 'stevigere' rol vervullen op toetsgebied, zoals modulecoördinatoren, kwaliteitszorgmedewerkers, examencommissieleden (als basis, naast een SKE) e.a.

Kan de UT een BKE bieden?

CELT biedt 3 maal per jaar de cursus Testing & Assessment aan. In 3 dagdelen en (beperkt) voorbereidingstijd, wordt het hele toetsproces doorlopen voor zowel het toetsen met opdrachten als schriftelijke toetsen. Deze cursus, gekoppeld aan een aantal opdrachten aan de hand waarvan de deelnemer aantoont over voldoende toetsbekwaamheid te beschikken en aan de BKE-vereisten te voldoen, zou tot een BKE certificaat kunnen leiden.

Een BKE gaat vooral in de breedte (meerdere toetsvormen komen aan de orde) wat verder dan de huidige BKO-vereisten. Voor (beginnende) docenten die bezig zijn met een BKO-traject, kan een BKE-certificaat het onderdeel 'Toetsing' afdekken.

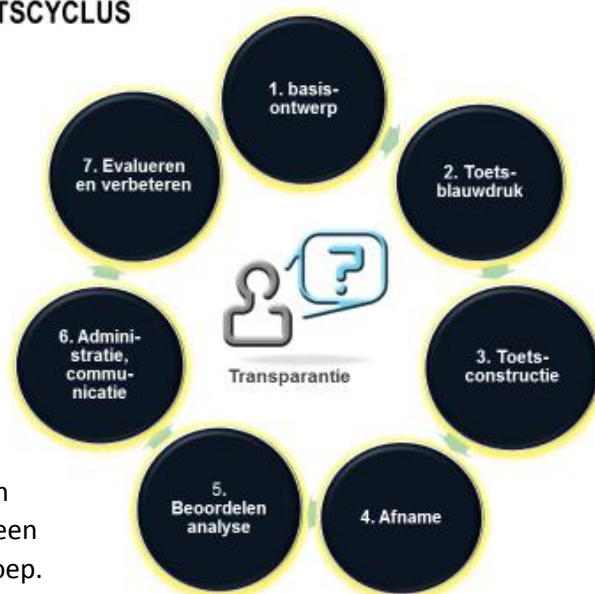
Een variant op de cursus + opdrachten vorm: een online cursus en/of zelfstudie + opdrachten die de BKE-vereisten afdekken en de toetsbekwaamheid aantonen.

DE TOETSCYCLUS

Leeruitkomsten en indicatoren voor de BKE

Uit: *Verantwoord Toetsen en Beslissen in het Hoger Beroeps- onderwijs - Een voorstel voor een programma van eisen voor een basis- en seniorkwalificatie examinering (BKE/SKE).*

Expertgroep BKE/SKE. In opdracht van de Vereniging Hogescholen 2013

NB. Onderstaande leeruitkomsten zijn letterlijk overgenomen uit bovenstaand document. Voor de UT is het belangrijk dat een BKE-traject toegesneden wordt op de UT-context en -doelgroep.

	Beschrijving leeruitkomst	Indicatoren*
Toetsitems en toetsen	Is in staat de toetscyclus toe te passen voor het toetsen van leerresultaten van studenten binnen een vakgebied / module / onderwijseenheid voor een specifieke toetsvorm en levert hiervoor adequaat bewijs in de vorm van een toetsontwerp. Onderbouwt per fase uit de toetscyclus de gemaakte keuzes aan de hand van relevante toetskundige literatuur.	<ul style="list-style-type: none"> Beschrijft per fase van de toetscyclus doel en producten. Bepaalt in overleg met collega's (examinatoren BKE en SKE) de te ontwerpen toets en maakt een planning voor de daarbij behorende werkzaamheden. Verzamelt de kaders voor de te ontwerpen toets: leeruitkomsten, toetsbeleid, toetsplan en toetsmatrijs. Stelt de leeruitkomsten waar nodig bij. Kiest voor de te ontwerpen toets een passende toetsvorm gegeven de leeruitkomsten. Stelt de toetsmatrijs op (of past een bestaande toetsmatrijs aan), gegeven leeruitkomsten en toetsvorm. Stelt volgens het vier-ogenprincipe de toets samen op basis van de toetsmatrijs cf. kwaliteitseisen. Stelt de normering vast en maakt een beoordelingsmodel bij de toets in overleg met collega's. Neemt de toets af. Beoordeelt de toets aan de hand van het beoordelingsmodel, verwerkt en analyseert de resultaten. Geeft adequate, informatierijke feedback aan de student naar aanleiding van de toetsresultaten. Voert de cijfers in van de beoordeelde toets. Evalueert alle fasen van de toetscyclus.
Toets-programma	Kan de positie van de toets in het totale toetsprogramma aangeven.	<ul style="list-style-type: none"> Geeft aan welke toetsvormen in het programma worden gegeven. Geeft aan welke positie het vak / de onderwijseenheid in het programma heeft. Bepaalt consequenties van het programma voor de inhoud, de vorm en het niveau van de toets.
Toetsbeleid	Kan consequenties van het toetsbeleid benoemen voor de eigen toets.	<ul style="list-style-type: none"> Kan de visie op toetsing in de organisatie benoemen. Vertaalt de kernpunten van de visie naar de eigen toets.

* De genoemde indicatoren kunnen mogelijke bewijzen leveren van beheersing van de gewenste leeruitkomst. Niet alle indicatoren hoeven noodzakelijk zichtbaar te zijn, maar wel geldt dat ze adequaat uitgevoerd zouden kunnen worden. De wel zichtbare indicatoren moeten aannemelijk maken dat de leeruitkomst in voldoende mate wordt beheerst.